

Załącznik nr 1
do uchwały nr XX/119/2012
Rady Powiatu Grodziskiego
z dnia 24 kwietnia 2012 r.

**POWIATOWY PROGRAM
ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
NA LATA 2012 - 2014.**

Grodzisk Wlkp. 2012

Spis treści

I. Wstęp.....	3
II. Schemat usytuowania programu w systemie zarządzania strategicznego oraz podstawy prawne programu.....	5
III. Charakterystyka i analiza rodzin zastępczych w powiecie.	7
IV. Charakterystyka instytucjonalnej pieczy zastępczej.	11
V. Cel Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2012-2014.	13
VI. Zakładane rezultaty realizacji programu	20
VII. Limit rodzin zastępczych zawodowych w latach 2012-2014.	21
VIII. Planowany Budżet Programu.....	22
IX. Projektowane źródła finansowania programu.....	24
X. Beneficjenci Programu	24
XI. Realizatorzy programu	24
XII. Monitoring i ewaluacja Programu.....	25

I. Wstęp

Z dniem 1 stycznia 2012r. weszła w życie ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. nr 149, poz. 887 z późn. zm.), która określiła obowiązki jednostek samorządu terytorialnego oraz organów administracji rządowej w zakresie wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej.

Zarządzeniem nr 31/2011 Starosty Grodziskiego z dnia 23 listopada 2011r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Wlkp. wyznaczone zostało na organizatora pieczy zastępczej w powiecie grodziskim. W strukturze Centrum natomiast działa Zespół ds. pieczy zastępczej powołany przez Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, który to podjął działania związane z opracowaniem Programu.

Podstawę prawną opracowania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej stanowi art. 180 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. nr 149, poz. 887 z późn. zm.). Zgodnie z przepisami w/w ustawy zadania związane z zapewnieniem dzieciom pieczy zastępczej należą do zadań własnych powiatu. Głównymi zadaniami w tym zakresie są;

- organizowanie opieki i wychowania w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz placówkach opiekuńczo – wychowawczych,
- przyznawanie świadczeń na pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w pieczy zastępczej dzieci,
- przyznawanie wynagrodzeń rodzinom zastępczym zawodowym oraz prowadzącym rodzinny dom dziecka,
- przyznawanie rodzinom zastępczym zawodowym oraz prowadzącym rodzinny dom dziecka świadczeń na utrzymanie lokalu mieszkalnego, na pokrycie kosztów związanych z remontem,
- udzielanie rodzinom dni wolnych od sprawowania opieki nad dzieckiem w związku z wypoczynkiem.

Ponadto rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinny dom dziecka można przyznać świadczenia na dofinansowanie wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka w wieku od 6 do 16 lat, pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka oraz wystąpieniem zdarzeń losowych.

Do zadań własnych powiatu należy również przyznawania pomocy na usamodzielnienie i zagospodarowanie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym placówki

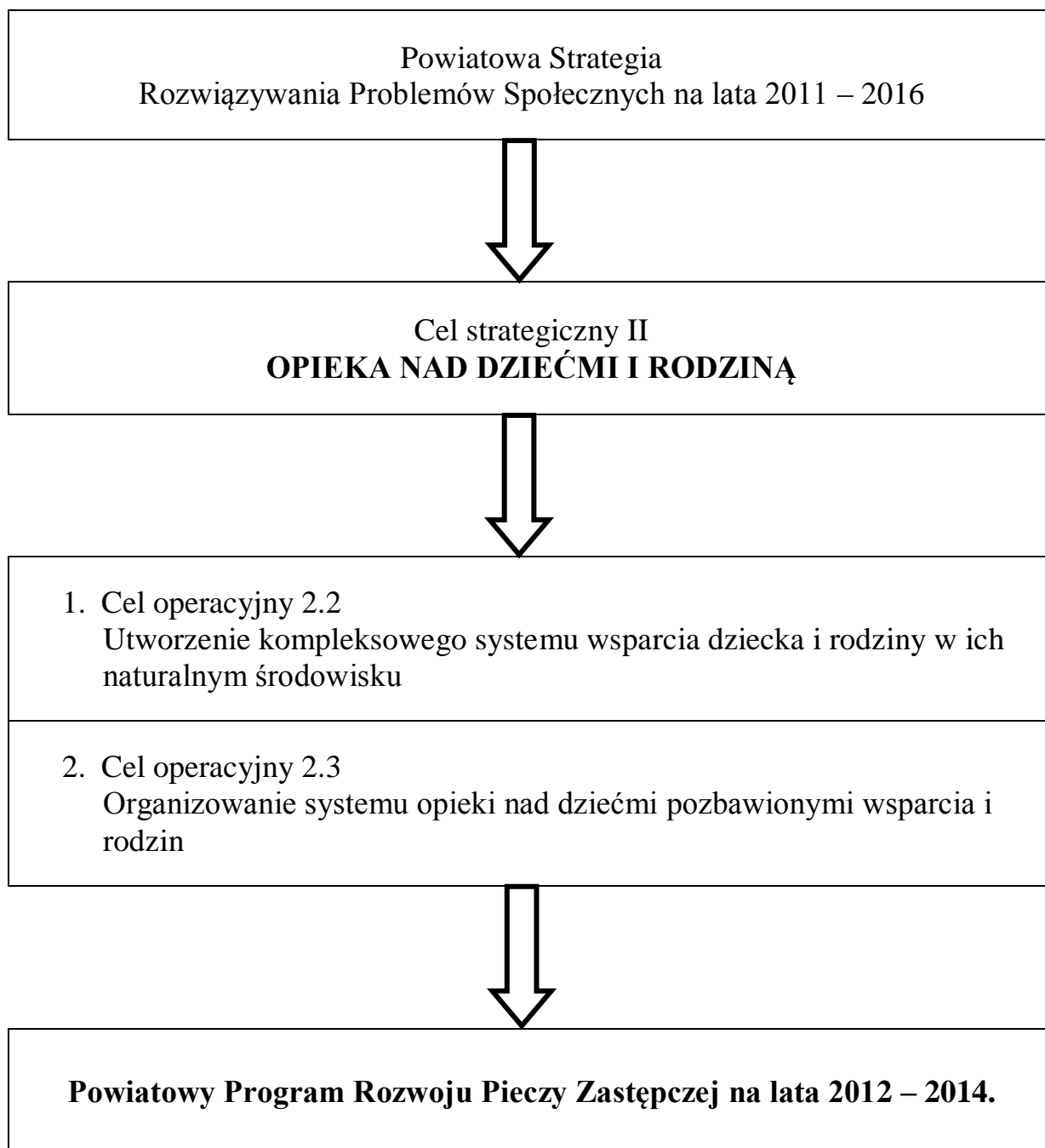
opiekuńczo wychowawcze, rodziny zastępcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, domu pomocy społecznej, schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wyraźnie podzieliła kompetencje między samorząd gminny i powiatowy w zakresie pracy z rodziną biologiczną, co należy do zadań własnych gmin, a organizacją przez powiat pieczy zastępczej. Aby lokalny system wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych przynosił pożądane efekty należy położyć szczególny nacisk na profilaktykę oraz pracę z rodziną biologiczną. **Umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej ma być ostatecznością, po wykorzystaniu przez gminę wszystkich możliwych form wsparcia rodziny naturalnej.**

Stąd też potrzeba opracowania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej, który z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań, nakreśli kierunki działań w perspektywie trzyletniej, którego głównym celem będzie zapewnienie odpowiedniej liczby miejsc w rodzinnych i instytucjonalnych formach opieki zastępczej, właściwych warunków oraz stosownych środków finansowych. Niniejszy program został opracowany, przez Zespół ds. pieczy zastępczej powołany Zarządzeniem Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Wlkp. nr 6 z dnia 16 marca 2012r.

II. Schemat usytuowania programu w systemie zarządzania strategicznego oraz podstawy prawne programu.

Niniejszy powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej jest zbieżny z założeniami Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2011 – 2016.

Podstawy prawne programu

Działania w zakresie rozwoju pieczy zastępczej w tym zadania zapisane w niniejszym Programie podejmowane są i realizowane w oparciu o następujące przepisy i dokumenty:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997r. Nr 87 poz. 483 z późn. zm.)
2. Konwencja o Prawach Dziecka
3. Ustawa w dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (tj. Dz.U. z 2001r., Nr 142, poz. 1592 z późn. zm.)
4. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. Nr 149, poz. 887 z późn. zm.)
5. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2009r., Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.)
6. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011r. Nr 292, poz. 1720)

III. Charakterystyka i analiza rodzin zastępczych w powiecie.

3.1. Rodzaje rodzin zastępczych

(na podstawie obowiązujących do dnia 31.12.2011 r. przepisów ustawy o pomocy społecznej):

- **Spokrewnione z dzieckiem** – opiekę nad dzieckiem przejmują dalsi członkowie rodziny np. dziadkowie, rodzeństwo, wujostwo, itp.
- **Niespokrewnione z dzieckiem** – opiekę sprawują osoby prawnie obce dla dziecka. W takiej rodzinie może być umieszczonych w tym samym czasie troje dzieci.
- **Zawodowe niespokrewnione z dzieckiem:**
 - ❖ **Wielodzietne** – w takiej rodzinie umieszcza się w tym samym czasie nie mniej niż troje dzieci i nie więcej niż sześcioro dzieci. W przypadku konieczności umieszczenia w rodzinie licznego rodzeństwa liczba dzieci w takiej rodzinie zastępczej może się zwiększyć.
 - ❖ **Specjalistyczne** – tutaj umieszcza się dzieci niedostosowane społecznie albo dzieci z różnymi dysfunkcjami, problemami zdrowotnymi wymagającymi szczególnej opieki i pielęgnacji. W rodzinie tej może wychowywać się w tym samym czasie nie więcej niż troje dzieci.
 - ❖ **O charakterze pogotowia rodzinnego** – w takiej rodzinie umieszcza się nie więcej niż troje dzieci na pobyt okresowy do czasu unormowania sytuacji życiowej dziecka, nie dłużej niż na 12 miesięcy. W szczególnie uzasadnionych przypadkach pobyt dziecka może być przedłużony, jednak nie więcej niż o kolejne 3 miesiące.

Od 1 stycznia 2012 roku, zgodnie z art. 39 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

1. Rodzina zastępcza:

- **Spokrewniona** (małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, będący wstępni lub rodzeństwem dziecka),
- **Niezawodowa** (małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, niebędący wstępni lub rodzeństwem dziecka)

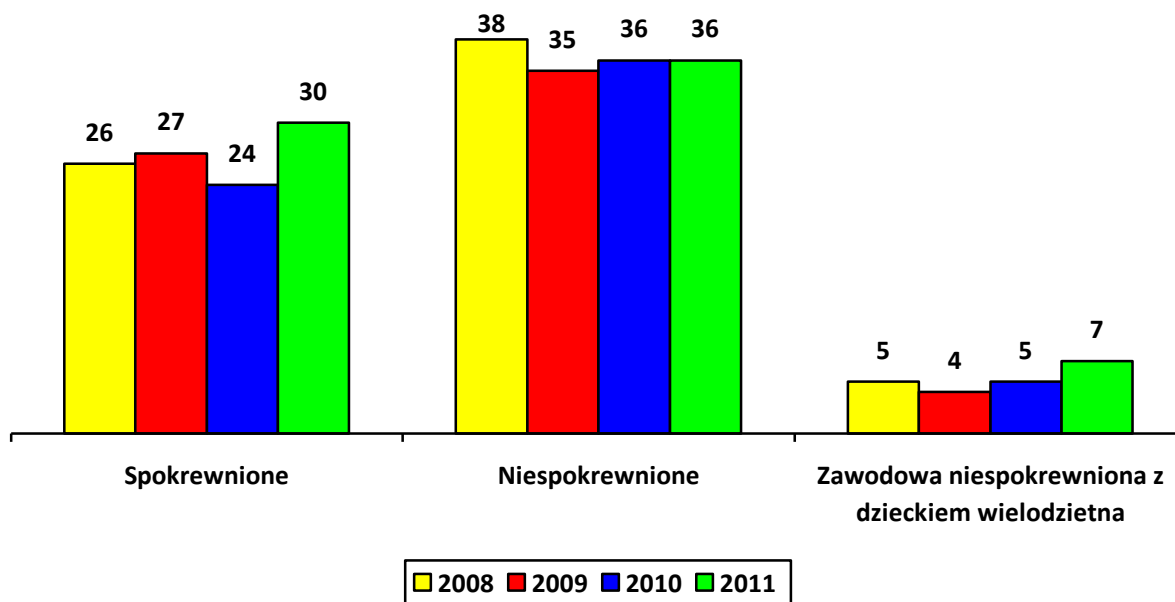
- **Zawodowa**, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna.
2. **Rodzinny dom dziecka**,
 3. **Rodziny pomocowe** (sprawują opiekę nad dzieckiem w przypadku czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem przez rodzinę zastępczą).

3.2. Liczba rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci w powiecie grodziskim w latach 2008 – 2011.

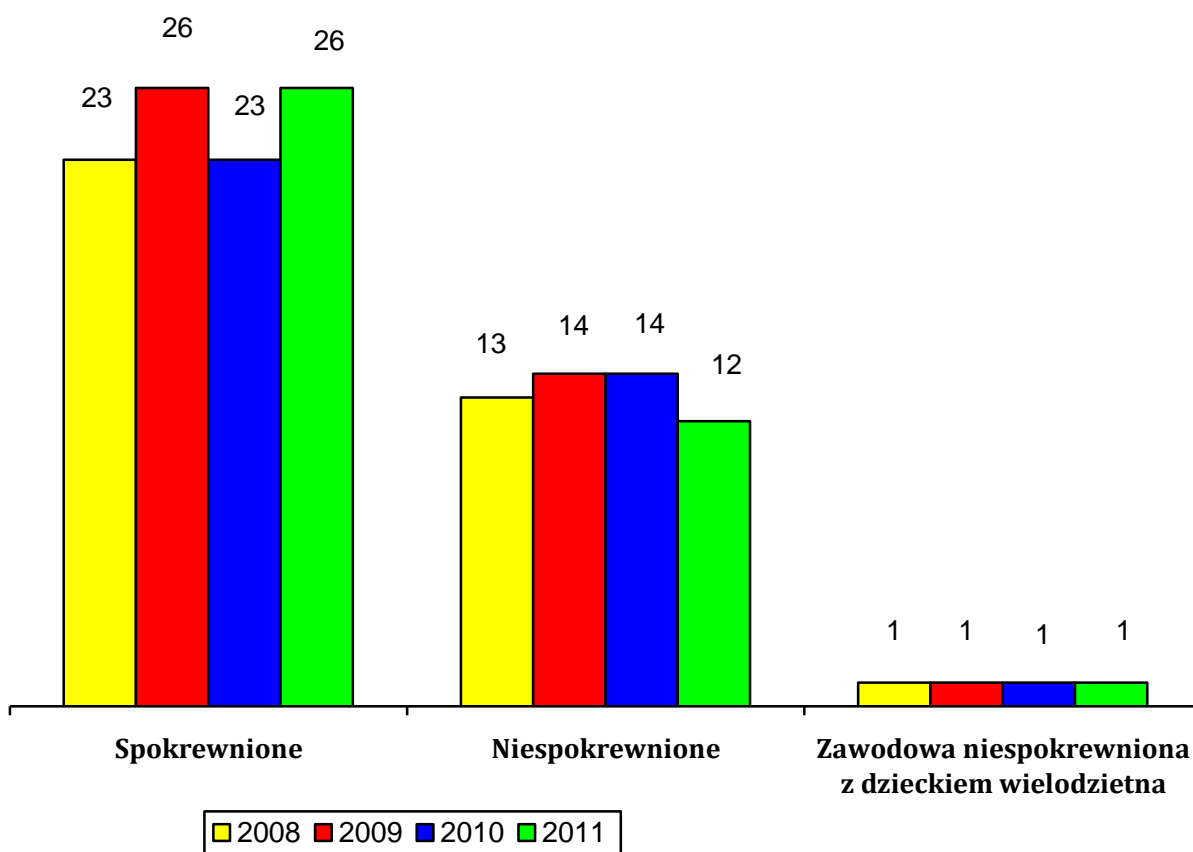
Rok	Spokrewnione		Niespokrewnione		Zawodowa niespokrewniona z dzieckiem wielodzietna	
	Liczba rodzin zastępczych	Liczba dzieci	Liczba rodzin zastępczych	Liczba dzieci	Liczba rodzin zastępczych	Liczba dzieci
2008	23	26	13	38	1	5
2009	26	27	14	35	1	4
2010	23	24	14	36	1	5
2011	26	30	12	36	1	7

Źródło: PCPR Grodzisk Wielkopolski

3.3. Wykres: Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych w powiecie grodziskim w latach 2008 – 2011.

3.4. Wykres: Liczba rodzin zastępczych w powiecie grodziskim w latach 2008 – 2011.

3.5. Liczba rodzin zastępczych zawodowych w latach 2008-2011.

Rodziny zastępcze zawodowe	2008	2009	2012	2011
Pogotowia rodzinne	0	0	0	0
Niepokrewnione, w tym				
- Rodziny wielodzietne	1	1	1	1
- Rodziny specjalistyczne	0	0	0	0
Razem rodzin zastępczych	1	1	1	1

Źródło: PCPR Grodzisk Wielkopolski

3.6. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie innego powiatu, a pochodzące z terenu naszego powiatu na podstawie zawartych porozumień

POWIAT/MIASTO NA PRAWACH POWIATU	Liczba dzieci	Liczba dzieci	Liczba dzieci	Liczba dzieci
	2008	2009	2010	2011
Powiat nowotomyski	1	1	1	3
Powiat pleszewski	2	2	2	2
Miasto Poznań	2	2	3	2
Powiat łobeski	0	1	1	1
Powiat wołomiński	0	1	1	1
Miasto Szczecin	0	0	1	1
Powiat szamotulski	0	0	1	1
Powiat wolsztyński	2	0	0	0
RAZEM	7	9	9	11

Źródło: PCPR Grodzisk Wielkopolski

3.7. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej na terenie naszego powiatu a pochodzących z terenu innego powiatu.

Powiat/ miasto na prawach powiatu	2008	2009	2010	2011
Góra	4	4	4	4
Tuchola	0	1	1	1
Żagań	1	1	1	1
Szamotuły	1	1	1	1
Zielonogórski	4	4	4	4
Powiat Poznański	1	1	2	2
Nowosolski	3	3	3	3
Legnica	2	2	2	2
Miasto Poznań	8	6	7	11
Powiat Bytów	0	1	0	0
Czarnkowsko-Trzcianecki	0	1	0	0
Złotoryja	1	0	0	1

Źródło: PCPR Grodzisk Wielkopolski

IV. Charakterystyka instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Placówki opiekuńczo-wychowawcze w powiecie

4.1. Placówki opiekuńczo-wychowawcze prowadzone przez powiat

- W roku 2008 Powiat Grodziski dofinansował prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej typu wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży z rodzin z trudnej sytuacji materialnej. W latach 2009-2011 taka placówka w naszym powiecie nie była prowadzona.

4.2. Placówki opiekuńczo-wychowawcze całodobowe poza powiatem – porozumienia.

Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie innego powiatu na podstawie zawartych porozumień w latach 2008 - 2011

Powiat/miasto na prawach powiatu	Liczba dzieci	Liczba dzieci	Liczba dzieci	Liczba dzieci
	2008	2009	2010	2011
Powiat wolsztyński	6	5	6	6
Powiat kaliski	2	2	2	2
Miasto Poznań	1	2	1	1
Powiat szamotulski	-	-	-	2
Powiat czarnkowsko – trzcianecki	-	-	-	1
Powiat gostyński	-	-	-	2
Pogotowia opiekuńcze	-	1	-	-
RAZEM	10	10	9	14

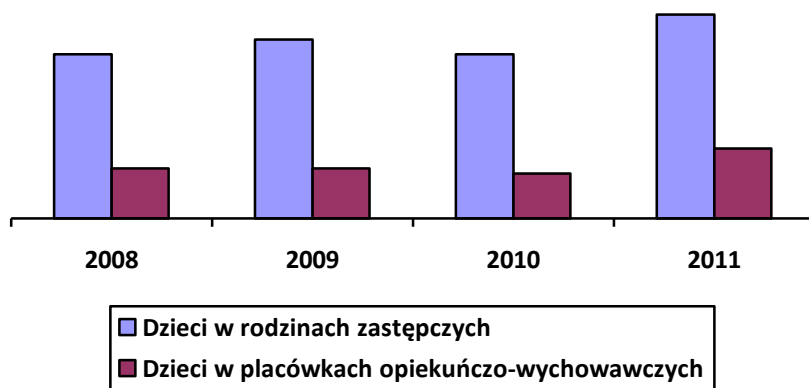
Źródło: PCPR Grodzisk Wielkopolski

Liczba dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych w powiecie ogółem w latach 2008-2009.

Dzieci/rok	2008	2009	2010	2011
Dzieci w rodzinach zastępczych	33	36	33	41
Dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	10	10	9	14
Razem dzieci w pieczy zastępczej	43	46	42	55

Źródło: PCPR Grodzisk Wielkopolski

Wykres; liczba dzieci w pieczy zastępczej w latach 2008-2011.

WNIOSKI Z ANALIZY PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE GRODZISKIM W LATACH 2008-2011.

1. W latach 2008-2011 liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych wzrosła.
2. Z ogólnej liczby dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w roku 2011, 75 % stanowią dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych, a 25 % w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

WNIOSKI DO PROGRAMU:

1. Rozwijać system rodzinnej pieczy zastępczej poprzez pozyskiwanie kandydatów do rodzin zastępczych.
2. Przeszkolić niektóre rodziny zastępcze do pełnienia funkcji rodziny zawodowej w powiecie grodziskim.
3. Zachować system instytucjonalny, na zasadzie porozumień z innymi powiatami, uwagi na to, że nie wszystkie dzieci kwalifikują się do umieszczenia w rodzinnych formach pieczy zastępczej

V. Cel Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2012-2014.

Za generalny cel (misję) Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2012-2014 uznaje się:

„Stworzenie warunków dla skutecznego rozwoju systemu pieczy zastępczej z ukierunkowaniem na rodzinne jej formy”.

CELE OPERACYJNE PROGRAMU:

Cel I:

Wielokierunkowa praca z rodzinami powiatu grodziskiego zagrożonymi umieszczeniem dziecka ,poza rodziną biologiczną, rodzinami niewydolnymi w zakresie sprawowania funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz przeciwdziałanie ich dysfunkcjonalności.

Najważniejszym zadaniem jest profilaktyka, czyli zapobieganie przyczynom kierowania dzieci do zastępczych form opieki. Doświadczenia osób pracujących z rodziną wskazują na to, że w pierwszej kolejności należy wesprzeć rodzinę w sytuacji, kiedy problemy się dopiero pojawiają. Należy je eliminować, aby nie doprowadzić do kryzysu w rodzinie, do jej dysfunkcjonalności, gdyż wówczas zachodzi potrzeba umieszczenia dzieci poza rodziną. Zatem należy położyć szczególny nacisk na systemową pracę z rodziną, która nie wypełnia swoich obowiązków w sposób prawidłowy, nie zapewnia zaspokojenia potrzeb dzieci. To właśnie w środowisku naturalnym rodziny trzeba rozpocząć proces pomocy rodzinie. Działania wspomagające i wspierające rodzinę pozwolą na wzmocnienie jej podstawowych funkcji oraz zminimalizują jej dysfunkcje i pozwolą na wzmocnienie rodzinnych funkcji. Przyczyni się to do ograniczenia liczby orzeczeń sądu rodzinnego o umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej.

Wzmocnienie rodziny jako pierwszego ogniwa systemu opieki nad rodziną i dzieckiem poprzez środowiskowe, wielozakresowe wsparcie w realizacji zadań opiekuńczo-wychowawczych jest zadaniem priorytetowym. W pierwszej kolejności praca z rodziną

należy do zadań gminy. To właśnie asystent rodziny zatrudniany w ośrodkach pomocy społecznej jest odpowiedzialny za wzmocnienie rodzin przeżywających kryzys poprzez szerokie spektrum działań zapisanych w ustawie o wpieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Lp.	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy	Partnerzy
1.	Działania profilaktyczne mające na celu zapobieganie zagrożeniom prawidłowego rozwoju dzieci i funkcjonowania rodziny poprzez m.in. poradnictwo rodzinne, prowadzenie oddziaływań profilaktycznych w szkołach, świetlicach gminnych funkcjonujących na terenie powiatu grodziskiego, wspieranie rodziców w wypełnianiu przez nich funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez porady prawne, psychologiczne, pedagogiczne, socjalne, itp.	Na bieżąco	Placówki oświatowe, PCPR OPS-y, Kuratorzy	Lokalne instytucje oraz organizacje pozarządowe
2.	Promowanie wartości rodziny wśród lokalnej społeczności, np. poprzez organizowanie konferencji, pogadanki w szkołach, itp.	Na bieżąco	Placówki oświatowe, organizacje lokalne.	

Cel II:

Rozwój i wsparcie rodzinnych form pieczy zastępczej na terenie powiatu grodziskiego.

Należy pozyskiwać kandydatów na niezawodowe oraz zawodowe rodziny zastępcze oraz obejmować ich szkoleniami, a przede wszystkim wsparciem. **Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej powinno być ostatecznością.**

Lp.	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy	Partnerzy
1.	Pozyskiwanie kandydatów na rodziny zastępcze poprzez akcje promujące ideę rodzicielstwa zastępczego i szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze,	2012 r.-2014 r.	PCPR,	Media, szkoły ponadgimnazjalne,
2.	Tworzenie niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych, finansowanie wynagrodzeń i wyposażenie w niezbędny sprzęt nowopowstających rodzin	Na bieżąco, po zgłoszeniu kandydatów	PCPR,	
3.	Wspieranie istniejących rodzin zastępczych poprzez organizowanie specjalistycznych szkoleń mających na celu podniesienie ich kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, dostarczanie wiedzy i umiejętności w zakresie opieki i wychowania, pomoc w prowadzeniu mediacji w sytuacjach konfliktowych, umożliwienie udzielania pomocy pedagogicznej rodzinom zastępczym w miejscu ich zamieszkania, dofinansowywanie zajęć pozalekcyjnych dla wychowanków, organizacja zajęć warsztatowych dla dzieci i młodzieży o charakterze edukacyjnym, terapeutycznym oraz profilaktycznym, zapewnianie rodzinom zastępczym dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej	2012r.-2014r.	PCPR	Specjalistyczne firmy szkoleniowe, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
4.	Zapewnienie pomocy prawnej osobom sprawującym pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego	Na bieżąco	PCPR	

5.	Doposażenie mieszkań rodzin zastępczych, wypłata dodatkowych świadczeń dla rodzin zastępczych zawodowych przewidzianych w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	Na bieżąco	PCPR,	
6.	Zatrudnienie osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich zgodnie z przepisami w/w ustawy	Zgodnie z potrzebami rodzin	PCPR,	
7.	Organizowanie dla rodzin zastępczych pomocy wolontariuszy	Zgodnie z potrzebami rodzin	PCPR	Organizacje pozarządowe, młodzież szkolna
8.	Tworzenie całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz wspieranie ich poprzez organizowanie specjalistycznych szkoleń, a także dofinansowywanie doposażenia w niezbędny sprzęt oraz dofinansowywanie zajęć pozalekcyjnych dla wychowanków	Zgodnie ze zgłoszeniami kandydatów	PCPR,	
9.	Prowadzenie grup wsparcia dla rodzin zastępczych, zapewnienie warunków lokalowych do spotkań rodzin zastępczych w ramach ww. grup	Na bieżąco, w terminach do dostosowanych do potrzeb rodzin	PCPR	
10.	Udzielanie wsparcia rodzinom zastępczym poprzez rodziny pomocowe	Zgodnie z potrzebami	PCPR,	
11.	Zatrudnianie koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej	Zgodnie z obowiązującymi przepisami	PCPR,	
12.	Doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej oraz innych podmiotów	2012r. -2014 r.	PCPR	

Cel III:

Wielokierunkowa praca z rodzinami biologicznymi dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej.

W przypadku dzieci pozostających w pieczy zastępczej należy podejmować pracę z rodzicami biologicznymi tak, **aby dzieci jak najszybciej mogły powrócić do środowiska rodzinnego**. Niezbędnym warunkiem realizacji tego zadania jest otwarcie się zarówno rodziców, jak i dzieci na działania pomocowe (czyli gotowość przyjęcia pomocy), wytrwałość w dążeniu do celu, a co najważniejsze - motywacja do działania, której fundamentem powinna być wizja rodziny zintegrowanej, harmonijnej, w której zarówno rodzice, jak i dzieci znajdują oparcie i chęć do działania.

Lp.	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy	Partnerzy
1.	Wzbudzanie i podtrzymywanie motywacji rodzin biologicznych do współpracy i uświadamianie rodzicom, że dzieci zawsze ich potrzebują i że to oni powinni stanowić oparcie dla domu niezależnie od sytuacji, w jakiej aktualnie sami się znajdują- indywidualne konsultacje, pomoc prawna	Na bieżąco	Asystenci rodzin, koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, PCPR	Lokalne instytucje i organizacje
2.	Pomoc w przywróceniu równowagi w rodzinie, uświadomienie rodzicom biologicznym oraz dzieciom ich ról społecznych i podjęcie obowiązków przypisanych tym rolom zgodnie z oczekiwaniami społeczeństwa- możliwość organizowania zajęć warsztatowych, kontakt, indywidualne rozmowy z rodzinami, wsparcie psychologiczno- pedagogiczne	Na bieżąco,	Asystenci rodzin, koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, PCPR	Lokale instytucje i organizacje

Cel IV:

Wspieranie procesu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej

Osoby usamodzielniające się w pieczy zastępczej (rodzinnej i instytucjonalnej) zazwyczaj nie mogą liczyć na wsparcie za strony swoich rodzin biologicznych. Dlatego też ważnym zadaniem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Wlkp. jest wspieranie młodych osób, które opuszczają rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo- terapeutyczne w zakresie procesu usamodzielnienia poprzez m.in. pomoc w uzyskaniu wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych, pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, a także wsparcie finansowe i rzeczowe. Działania te, w zależności od potrzeb osoby usamodzielnianej, powinny również polegać na aktywizowaniu jej do uczestnictwa w życiu społecznym czy też w podejmowaniu działań na rzecz konstruktywnych zmian w swoim życiu.

Lp.	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy	Partnerzy
1.	Pomoc w pozyskiwaniu mieszkania z zasobów gminy	Na bieżąco	PCPR, samorządy gmin	Lokalne instytucje i organizacje
2.	Zapewnienie miejsca w mieszkaniach chronionych	Na bieżąco	PCPR, gminy	Starostwo Powiatowe, organizacje pozarządowe
3.	Wspieranie finansowe i rzeczowe	Na bieżąco	PCPR,	Starostwo Powiatowe
4.	Wspieranie osób usamodzielnianych w aktywnym uczestnictwie w życiu społecznym, kontynuowaniu nauki i uzyskiwaniu kwalifikacji zawodowych	Na bieżąco	PCPR,	Opiekun usamodzielnienia

5	Wdrażanie i realizacja projektów w ramach środków z Unii Europejskiej na rzecz osób usamodzielnianych zagrożonych wykluczeniem społecznym	Na bieżąco	PCPR,	Starostwo Powiatowe, Samorząd Wojewódzki
6.	Motywowanie do aktywnego poszukiwania pracy i pomocy w zakresie przygotowania do wejścia na rynek pracy	Na bieżąco	PCPR,	Lokalne instytucje i organizacje

Cel V:

Utrzymanie poziomu świadczonych usług na terenie powiatu grodziskiego w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej

Lp.	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy	Partnerzy
1.	Wspieranie pełnoletnich wychowanków przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej w ich procesie usamodzielnienia	Na bieżąco	PCPR	
2.	Poszerzenie współpracy z instytucjami, organizacjami oraz z rodzicami biologicznymi w celu zminimalizowania liczby dzieci poniżej 10 roku życia i umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej	Na bieżąco	PCPR,	PCPR, Sąd, Kuratela Sądowa, Policja, OPS-y
3.	Rozwój wolontariatu na rzecz dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej	Na bieżąco	PCPR,	Organizacje pozarządowe

Podsumowanie zadań wynikających z Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2012-2014:

- Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- Ustalenie corocznego limitu rodzin zastępczych zawodowych,
- Przyznawanie świadczeń na miesięczne utrzymanie dziecka w rodzinie zastępczej,
- Zapewnienie wynagrodzeń dla rodziny zastępczej zawodowej,
- Zapewnienie środków finansowych na utrzymanie rodziny pomocowej,
- Zapewnienie zgodnie z ustawą środków na utrzymanie lokalu mieszkalnego,
- Zatrudnienie wymaganej, zgodnie z ustawą, liczby koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej,
- Zatrudnienie zgodnie z ustawą osoby zajmującej się opieką i wychowaniem oraz osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarczych, na wniosek rodziny zawodowej,
- Zapewnienie zgodnie z ustawą środków na pokrycie kosztów związanych z remontem

- lub ze zmianą lokalu,
- W ramach środków budżetu powiatu i rozeznania potrzeb umożliwienie:
 - a) dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka w wieku od 6 do 18 roku życia,
 - b) przyznania świadczeń na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka-jednorazowo,
 - c) pokrycia wydatków związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki-jednorazowo lub okresowo.
 - Prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
 - Kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego,
 - Zapewnienie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji,
 - Zapewnienie pomocy i wsparcia rodzinom zastępczym,
 - Prowadzenie poradnictwa (także prawnego) i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
 - Współpraca z Gminnymi Zespołami Interdyscyplinarnymi,
 - Współpraca z Gminnymi Ośrodkami Pomocy Społecznej w zakresie udzielania pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej,
 - Współpraca z Sądami i ich organami pomocniczymi oraz innymi instytucjami w zakresie oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej,
 - Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin biologicznych i zastępczych,
 - Zapewnienie środków na funkcjonowanie instytucjonalnej pieczy zastępczej,
 - Zapewnienie środków na przyznanie pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie dla osób usamodzielnianych,
 - Zapewnienie wsparcia dla osób usamodzielnianych,
 - Dochodzenie należności od rodzin biologicznych za pobyt ich dzieci w pieczy zastępczej,

- Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację Programu, w tym środków rządowych, na podstawie art.187 ust.1 pkt. 2 ustawy.

VI. Zakładane rezultaty realizacji programu

1. Zwiększenie świadomości lokalnej odnośnie wartości rodziny poprzez podejmowanie działań profilaktycznych i promujących wartości rodzinne.
2. Wzmocnienie systemu wsparcia dla rodzin zagrożonych bezradnością opiekuńczo-wychowawczą oraz rodzin dysfunkcyjnych.
3. Zwiększenie liczby niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych.
4. Zmniejszenie liczby dzieci w wieku poniżej 10 roku życia przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej.
5. Wsparcie istniejących rodzin zastępczych poprzez organizowanie specjalistycznych szkoleń mających na celu podniesienie ich kompetencji opiekuńczo - wychowawczych, prowadzenie grup wsparcia, zapewnienie dostępu do specjalistycznej pomocy, doposażenie ich mieszkań i przyznawanie dodatkowych świadczeń dla rodzin zastępczych zawodowych, zatrudnianie osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich oraz organizowanie pomocy wolontariuszy.
6. Zatrudnienie koordynatora celem udzielania pomocy rodzinom sprawującym pieczę zastępczą w realizacji ich zadań oraz współpracy z asystentami rodziny zatrudnionymi w gminach na terenie powiatu grodziskiego.
7. Zapewnienie kompleksowej pomocy osobom usamodzielnianym oraz większe wsparcie w realizacji indywidualnych programów usamodzielnienia, w tym poprzez wsparcie rzeczowe i finansowe.
8. Wzmocnienie procesu aktywizowania osób usamodzielnianych do uczestnictwa w życiu społecznym, kontynuowania nauki, uzyskiwania kwalifikacji zawodowych oraz podejmowania pracy.
9. Zwiększenie liczby dzieci wracających z pieczy zastępczej pod opiekę rodziny biologicznej.

VII. Limit rodzin zastępczych zawodowych w latach 2012-2014.

1. Liczba dzieci z poszczególnych gmin powiatu zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej-dane z ośrodków pomocy społecznej powiatu.

Gmina	2012 rok	2013 rok	2014 rok
Grodzisk Wlkp.	5 dzieci	8 dzieci	10 dzieci
Wielichowo	2 dzieci	1dziecko	1 dziecko
Kamieniec	0 dzieci	2 dzieci	2 dzieci
Granowo	2 dzieci	2 dzieci	2 dzieci
Rakoniewice	5 dzieci	7 dzieci	7 dzieci
Łącznie	14 dzieci	20 dzieci	22 dzieci

Źródło: Dane pochodzą z OPS Powiatu Grodziskiego

2. Limit rodzin zawodowych latach 2012-2014.

Limit rodzin zawodowych określony został na podstawie danych uzyskanych z gmin powiatu grodziskiego i przedstawionych w punkcie 1 oraz rozeznania potrzeb i praktyki w zakresie liczby dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, przedstawia się on następująco:

1. Rok 2012 - 2 rodziny zastępcze zawodowe specjalistyczne i 1 rodzinny dom dziecka,
2. Rok 2013 – 2 rodziny zastępcze zawodowe specjalistyczne, 1 rodzina zastępcza zawodowa pełniąca rolę pogotowia rodzinnego, 1 rodzinny dom dziecka,
3. Rok 2014 – 4 rodziny zastępcze zawodowe specjalistyczne, 1 rodzina zastępcza zawodowa pełniąca rolę pogotowia rodzinnego, 1 rodzinny dom dziecka.

VIII. Planowany Budżet Programu

Przedstawiony poniżej w formie tabelarycznej projekt budżetu przedstawia zaplanowane wydatki na realizację Programu w latach 2012 – 2014. *Z uwagi na to, że trudno w sposób jednoznaczny przewidzieć skutki wdrożenia ustawy oraz Programu zaplanowany budżet jest jedynie szacunkowy i może ulec zmianie.*

Lp.	Szacunkowy koszt i struktura finansowania działań w ramach Programu, wg źródeł finansowania	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014
	Ogółem:	1 723 895	2 059 847	2 318 442
	W tym:			
1.	Wynagrodzenie z pochodnymi dla rodzin zastępczych zawodowych i prowadzących RDD	102 113,00	130 952,00	197 279,00
2.	Wynagrodzenie pomocy domowej	0	43 260,00	60 564,00
3.	Pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinie zastępczej	840 000,00	924 000,00	1 016 400,00
4.	Dofinansowanie do wypoczynku dla dzieci w wieku od 6 do 18 lat.	0	10 000,00	10 000,00
5.	Jednorazowa pomoc z tytułu przyjęcia dzieci do rodziny zastępczej i rodzinnego domu dziecka	12 500,00	20 000,00	30 000,00
6.	Pomoc losowa	0	4 000,00	8 000,00
7.	Pomoc dla osób usamodzielnianych zgodnie z Indywidualnym Programem Usamodzielnienia	15 000,00	35 000,00	6 600,00
8.	Środki na utrzymanie lokalu mieszkalnego	19 092,00	21 000,00	23 100,00
9.	Przeprowadzenie remontu	0	15 000,00	21 000,00
10.	Szkolenia i specjalistyczne poradnictwo dla rodzin zastępczych	6 000,00	8 000,00	12 000,00
11.	Koszty pośrednie powiązane z obsługą administracyjną – biurową rodzin zastępczych (w tym: wynagrodzenia z pochodnymi pracowników.)	90 190,00	145 735,00	160 309,00
12.	Dotacje na utrzymanie dzieci z terenu powiatu grodziskiego umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie innych powiatów	520 000,00	572 000,00	629 200,00
13.	Dotacje na utrzymanie dzieci z terenu powiatu grodziskiego umieszczonych w rodzinach zastępczych w innych powiatach	119 000,00	130 900,00	143 990,00

Wyjaśnienia do projektu budżetu:

Nr pozycji w tabeli:

1. Wynagrodzenia rodzin zastępczych zawodowych i prowadzących rodzinne domy dziecka: 2012 r. – 3 rodziny (w tym jeden rodzinny dom dziecka), 2013 r. – 4 rodziny (w tym jeden rodzinny dom dziecka i jedna rodzina zawodowa pełniąca rolę pogotowia rodzinnego, 2014 r.- 6 rodzin (w tym jeden rodzinny dom dziecka i jedna pełniąca rolę pogotowia rodzinnego),
2. Wynagrodzenie na zatrudnienie w roku 2013 4 osób zajmujących się opieką i wychowaniem oraz osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy

- pracach gospodarczych, w roku 2014 planuje się, że 6 rodzin zastępczych zawodowych będzie potrzebowało pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi,
3. Koszt utrzymania dla 87 dzieci w roku 2012, 93 dzieci w roku 2013 i 95 dzieci w roku 2014.
 4. Dofinansowanie do wypoczynku dla 20 dzieci w kwocie od 300 do 500 zł/dziecko.
 5. Jednorazowa pomoc w 2012 roku – 5 dzieci, 2013 - 8 dzieci, 2014 12 dzieci.
 6. Pomoc losowa w każdym roku.
 7. Pomoc dla osób usamodzielnianych: w 2012 roku – 3 osoby, 2013 – 6 osób, 2014 - 1 osoba,
 8. Koszty utrzymania lokalu dla jednego rodzinnego domu dziecka i 2 rodzin zawodowych w roku 2012, w roku 2013 dla 4 rodzin, a w 2014 dla 6 rodzin.
 9. Środki na remont lokalu,
 10. Szkolenia, poradnictwo, terapie, superwizje: w roku 2014 wzrost o koszt superwizji.
 11. Wynagrodzenia pracowników w zespole pieczy zastępczej, w tym: w roku 2012 zatrudnienie pracownika socjalnego, koordynatora pieczy zastępczej zatrudnionego już od maja roku 2012 oraz na ½ etatu specjalisty pracy z rodziną (ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego), zatrudnienie pracownika do obsługi rodzin zastępczych w ostatnich 4 miesiącach 2012, w kolejnych latach utrzymanie zatrudnienia oraz zwiększenie do całego etatu zatrudnienia specjalisty pracy z rodziną,
 12. Dotacje na utrzymanie dzieci z terenu powiatu grodziskiego umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie innych powiatów: 2012 r. - 14 dzieci, 2013 - 17dzieci, 2014 - 20dzieci
 13. Dotacje na utrzymanie dzieci z terenu powiatu grodziskiego umieszczonych w rodzinach zastępczych w innych powiatach: 2012 r. - 13 dzieci, 2013 – 16 dzieci, 2014 – 19 dzieci.

Uwaga: Zgodnie z art. 86 ust. 1 i 2 ustawy wysokości wynagrodzeń i świadczeń dla rodzin zastępczych są waloryzowane corocznie wskaźnikiem wynagrodzeń, natomiast wysokość świadczeń na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej, w tym także dla dziecka niepełnosprawnego podlega waloryzacji wskaźnikiem cen towarów i usług konsumpcyjnych ogłaszanych przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

IX. Projektowane źródła finansowania programu

Źródłem finansowania zadań Powiatowego Programu Pieczy Zastępczej na lata 2012-2014 są środki finansowe:

1. Z budżetu powiatu grodziskiego;
2. Z budżetu Państwa (Ministra właściwego do spraw rodziny),
3. Z budżetów samorządów gminnych, zgodnie z art. 191 ust. 8 ustawy,
4. Z budżetów powiatowych, zgodnie z art. 191 ust.4 ustawy
5. Z odpłatności rodziców,
6. Środki pozyskane w ramach PO KL ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

X. Beneficjenci Programu

1. Dzieci przebywające w pieczy zastępczej;
2. Rodziny zastępcze i osoby prowadzące rodzinny dom dziecka;
3. Rodzice biologiczni dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
4. Osoby usamodzielniane,
5. Kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego dziecka;
6. Rodziny pomocowe sprawujące czasową opiekę nad dzieckiem pozbawionym opieki rodziców.

XI. Realizatorzy programu

Koordynatorem Programu jest Powiatowe Centrum pomocy Rodzinie w Grodzisku Wlkp. przy współpracy;

- Rodzin zastępczych,
- Rodzin pomocowych,
- Ośrodków Pomocy Społecznej,
- Poradni Pedagogiczno-Psychologicznej,
- Sędziów i Kuratorów Sądu Rejonowego Wydziału Rodzinnego,
- Organizacji pozarządowych, kościołów i związków wyznaniowych.

XII. Monitoring i ewaluacja Programu

Monitoring programu będzie polegał na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych zadań w ramach programu od podmiotów zaangażowanych w realizację Programu przez koordynatora Programu: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Wlkp., w celu oceny, czy Program osiąga założone dla siebie cele.

Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych działań głównie w oparciu o analizę założonych wskaźników. Celem ewaluacji naszego Programu są następujące stwierdzenia:

- czy zagwarantowano wystarczające środki finansowe na realizację Programu,
- czy do pieczy zastępczej trafiają tylko te dzieci, których rodzice mimo wsparcia ze strony gminy nie wypełniają swoich obowiązków,
- czy program stwarza możliwości postępu w zakresie rozwoju rodzin zastępczych,
- czy współpraca z Ośrodkiem Pomocy Społecznej (asystentem rodziny) z koordynatorem rodziny stwarza właściwe warunki do współdziałania rodziny biologicznej z rodziną zastępczą lub placówką opiekuńczo-wychowawczą,
- które metody pracy dały oczekiwane rezultaty, a które należy zmienić,
- w jakim stopniu warunki bazowe, wyposażenie w sprzęt i realizacja świadczeń oraz organizacja pracy gwarantują realizację założonych celów.

Podstawę ewaluacji stanowiąc będą:

- wypowiedzi ustne partnerów i beneficjentów Programu,
- wywiad grupowy z beneficjentami programu (kwestionariusz wywiadu grupowego),
- plan pomocy dziecku,
- artykuły prasowe i zdjęcia,
- indywidualne programy usamodzielnienia,
- ocena sytuacji dziecka,
- wydane decyzje administracyjne dotyczące przyznanych świadczeń.

Zagrożenia dla realizacji działań ujętych w Programie:

1. Niewystarczająca ilość środków finansowych przeznaczonych na rozwój pieczy zastępczej,
2. Niewystarczająca liczba kandydatów na pełnienie funkcji rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka,
3. Brak kandydatów na przyjęcie do rodzinnej pieczy zastępczej dzieci niepełnosprawnych, z zaburzeniami zachowania lub nastolatków,

4. Brak współpracy ze strony biologicznych rodziców w celu powrotu dziecka do rodziny,
5. Utrudnianie przez biologicznych rodziców procesu przysposobienia dziecka,
6. Długotrwałe procesy regulowania sytuacji prawnej dziecka,
7. Trudności we współpracy z innymi instytucjami zaangażowanymi w pomoc dziecku i rodzinie,
8. Brak współpracy usamodzielniających się wychowanków zastępczych form opieki w procesie usamodzielnienia (nierealizowanie indywidualnych programów usamodzielnienia).

Monitorowanie „Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Grodziskim na lata 2012-2014” odbywać się będzie na podstawie sporządzanej sprawozdawczości z wykonywania zadań oraz analizy zbieranych informacji nt. realizacji kierunków działań ujętych w Programie. Informacje te przedkładane będą Radzie Powiatu i Zarządowi Powiatu w corocznym sprawozdaniu z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Wielkopolskim.

Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb.

Projekt Programu, opracowany przez Zespół
Powołany Zarządzeniem Dyrektora
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w
Grodzisku Wlkp.
Przedkłada Dyrektor Centrum
Agnieszka Brambor-Nolka.